

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCCCCXXXVIII. ad annum MCCCCXL.

Parisiis, 1644

Narratio eorum quae in Concilio facta fuerunt. Capvt II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15490

quod tertius a Patre Spiritus sanctus est ordine, & secunda a Filio, quodque natura est hic ordo. Sed hæc quidem ex auctoritatibus sancti Basilii luce clarius probata sunt, quæ longo sermone data opera exposui; cum non parua nos inde sequatur utilitas, imo vero totum hæc sola verba possint. Siquidem solus Basilius sufficiens est ad docendum nos fidei veritatem. Iam vero ad promissa me transferam, & omnem tibi processum sacri Concilii breuiter narrabo; deinde aliquas demonstrationes huius veritatis in medium afferam, & sic finem faciam.

Narratio eorum quæ in Concilio facta fuerunt.

CAPVT II.

ILLA igitur, de quibus Ferrariæ, vbi, vt notum vobis est, primo appulimus, ante inchoationem Concilii priuatim disputauimus, tamquam non necessaria omittam, cum etiam nobis illa terendi temporis gratia potius, & illos expectandi qui venturi erant ad Concilium, propofita fuerint, quam quod necessaria essent. Tempore vero adueniente visum est nostris in duas partes propositam quæstionem diuidere. Vnam, quod nec ipsam etiam veritatem liceret addere symbolo patrum: alteram, quod nec fit verum, Spiritum sanctum ex Patre Filioque procedere. Et cum hoc placuisset, demum quærebatur, a quonam incipiendum esset; & communi aliorum sententia visum fuit inde incipere: Quod nihil fit addendum symbolo patrum: quamquam ipse manifeste contradicebam. Aiebam enim aut probabilius hoc altero esse, aut econtra: & siquidem minus probabile esset, non decere a debilioribus incipere, ita vt victos & profugatos nos in primo certamine deterritos, deinde secundum subire, ne fortassis isthæc profligatio etiam, vt secundam partem perderemus, causâ fieret. Quod si probabiliorem illam partem putaremus, oportere eam posteriorem seruare. Si enim in prima quæstione vinceremus, etiam secundam fortiori animo aggredieremur: quod si primam perderemus, illam videlicet, quæ Spiritum sanctum etiam a Filio procedere ponit, tunc saltem in secunda vinceremus, neque ipsam veritatem licere addere ostendentes. Præterea cum in natura etiam, quod fieri per pauciora potest, non fiat per plura;

frustra enim esset: frustra vero nec Deus, nec natura facit: illud proponendum dicebam, & de illo primum disputandum, post quod alteri non relinquitur locus. Si igitur ipsum dogma falsum esse probarem, illud addere non licere, manifestum esset, nec probandum esset, non licere illud addere. Quare vno certamine totum perficimus, aiebam, si incipimus a dogmate, & illud falsum esse probare poterimus. Quod autem nec ipsam veritatem liceret addere, probato, restabit adhuc ipsum dogma, verumne, an falsum sit, probare. Hæc autem cum dicens persuadere nostris non potuissem, scilicet de illo primo velent omnino disputare, propterea quod putabant hanc probabiliorem partem, volens eos dehortari, dixi in contrarium quatuor rationes dumtaxat, præsentis sapientissimo imperatore nostro, quas Latini etiam postea adduxerunt, quasque inter rationes per Latinos inductas audies; quibus probabam & huius rei falsitatem, & quod ridiculum sit putare veritatem non licere addere: quas etsi nullus præsentium soluere potuerit, quod tamen volebant, hoc statuerunt, & ego sequebar dicere quæ expedirent nationi & honori eius, putans me debere Deo & ipsi nationi, deinde vero maiorem partem sequi, & vna cum eis certamen subire. Sequebatur etiam serenissimus imperator, licet ei non placeret hoc consilium, veritus tamen ne quis ignorantium eum putaret vim aliquam eis inferre. Incepimus igitur cum Latinis disputare, probare volentes, nihil, nec ipsam veritatem, licere symbolo patrum addere. Tota vero vis nostra in decretis sanctorum & œcumenicorum Conciliorum consistebat, in quibus circa finem aiunt, non licere præter hæc aliam fidem conscribere, aut sapere, aut docere, & cetera huiuscemodi. Quando ridiculosum quid, & magni vituperii dignum passa fuisset tota natio & nos omnes per prudentiam boni Ephesini, nisi ego sentiens impediuissem. Vna enim cum decretis patrum illud quoque Apostoli ad Galatas allegare volebat, dicentis: *Si quis vobis aliud, præterquam id quod tradidi vobis, euangelizauerit, anathema sit.* Item sancti Dionysii Areopagite de diuinis nominibus auctoritatem, dicentis: Omnino itaque nihil est audendum vel dicere, vel cogitare, præter illa quæ diuinitus & sacris ora-

Concil. Tom. 33.

Iiii ij

culis nobis tradita sunt. Volebat itaque per ista etiam probare, non licere nec ipsam etiam veritatem addere symbolo. Hoc autem quantam nobis derisionem fecisset, & quod in ipso ingressu conuicti & profligati fuisset, hinc senties. Tota ratio nostra, qua credebamus hanc rem posse probari, in dictis tertii œcumenici Concilii Ephesini consistebat; cum asseuerarem, illam primam in fine sui decreti hanc inhibitionem, de quacumque videlicet additione, edidisse. Nam etsi non sit verum talem inhibitionem illud Concilium fecisse, qui tamen contendere volunt, possunt aliquid adiumenti hinc habere propter æquiocationem & ambiguitatem verborum. Causa vero, cur tertium Concilium primum hanc inhibitionem fecisse dicimus, est primo, quod acta primi Concilii nusquam reperiuntur. Secundo, cum sciremus secundum œcumenicum Concilium symbolum Nicænum in plurimis mutasse, partim auferendo, partim addendo, non licebat dicere ante secundum Concilium hanc inhibitionem factam fuisse: ipsos etenim sanctos patres secundi Concilii anathematis reos fecissemus, qui partim addiderunt, partim diminuerunt Nicæno symbolo. His igitur ita declaratis, considera quæ ex iis quæ Ephesinus propositurus erat, inconuenientia sequebantur. Cum enim sanctus Apostolus, beatus quoque Dionysius, multo ante non solum secundam, sed etiam primam Synodum fuerint; si eorum auctoritates ipsam etiam veritatem inhibent, ne quis eam vel doceat, vel addat symbolo, sub anathemate; & secundi Concilii patres essent, qui tot additionibus & minutionibus Nicæni Concilii symbolum alterarunt; & ipsi Nicæni Concilii patres, qui quo ante eos ecclesia utebatur, symbolum plerisque in partibus eius mutarunt. Si autem hæc opinio nec cogitanda quidem tamquam impia sit, patet, quod illa inhibuit & Apostolus & Dionysius docere, sapere, euangelizare & cogitare, quæ falsâ, fideique catholicæ contraria sunt. Quod si falsâ inhibent, nos autem eorum auctoritates tamquam æquiuales decretis Conciliorum producebamus, patet, quod etiam decreta patrum falsâ inhibent ne symbolo addantur, non autem quæ vera sunt. Itaque in ipso primo congressu, & primo die conuicti & profligati fuisset. Cum autem hæc ego

senfissim rationibus prædictis, vix ei persuasi, vt illas auctoritates non proponeret. Ex iis itaque licet illius hominis & ingenii eius subtilitatem iudicare, & quale ei iudicium in sublimioribus sit, si hæc res eum tam manifesta latebat. Hæc autem dico non eius reprehendendi causa; longe enim ab hoc absum; sed vt auditores admoneam, vt sibi ab eius sermonibus caueant. Discutientes igitur hanc quæstionem, & de ea publice cum Latinis disputantes, dum in principiis & circa præmia essemus, nos videbamus superare: nondum enim aliquid dignum, quod ad propositam rem faceret, dictum a Latinis fuit. Quando (etsi absque arrogancia dictum) potiores ad hanc rem ex parte nostra productæ rationes, a me & inuentæ & dictæ fuerunt, testes sunt qui adfuerunt. Cum autem successerit in sermone optimus ille vir Iulianus sanctæ Romanæ ecclésiæ cardinalis sancti Angeli dignissimus, multa & quidem potissima in medium adduxit, quibus propositam quæstionem ita clare & sufficienter probauit, demonstrando licere veritatem semper addere fidei symbolo, præsertim cum necessitas cogat, & auctoritas summi pontificis accedat, vt nihil nos, quamquam diu multumque cogitauerimus, contradicere potuerimus. Quæ cum multa fuerint, illa tamen quæ memoria teneo, hic exponam, vt etiam huius rei veritatem intelligas. Sed ante hæc summam nostrarum rationum & potissimam audi. In fine decretorum cuiuslibet sacri œcumenici Concilii, a tertio inchoando, de verbo ad verbum sic habetur: His lectis determinat sancta Synodus, nulli licere aliam fidem proferre, aut componere, aut sapere, aut docere aliter: qui vero hoc audeant facere, clerici priuentur, laici anathematizentur. Huius sententiæ & horum fere verborum omnes aliæ inhibitiones sunt. His nos auctoritatibus tamquam irrefragabilibus nitebamur, dicentes nec ipsam veritatem licere addere; cum ex dictis sanctorum prædictis inhibitum sit, ne liceat. Contra nostram positionem inter multas rationes ex parte Latinorum introductas, hæc quoque fuerunt.